

Fra Richard Collins: 1940 - Tredde i serien

General Ruge ble opprinnelig bedt om å bli med Regjeringen, men han avsto. I den vanskelige periode som foresto var hans plass hos troppene, mente han. Han hadde allerede en gang (foran kapitulasjonen i Sør-Norge) vært nødt til å forlate sine tropper med tungt hjerte. Det ville han ikke oppleve en gang til. General Fleischer ble derfor — meget mot sin vilje — beordret til å følge Regjeringen for eventuelt å organisere nye norske hærstyrker på britisk jord.

Den britiske krysser «Devonshire» — viseadmiral J. Cunninghams flaggskip — kom fra vakthold på kysten av Øst-Finnmark til Tromsø 7. juni om ettermiddagen og tok ombord alle de utenlandske diplomatiske representanter som hadde fulgt Kongen til Tromsø, britiske borgere, de norske regjeringsmedlemmer m. fl. Til slutt gikk Kongen og Kronprinsen ombord, hvorefter krysseren — ledsaget av britiske jagere — straks lettet, gikk nordover og gjennom Fugløyundet langt ut til havs før kursen ble lagt sørover.

Utenriksminister Koht, general Fleischer og admiral Diesen forlot Tromsø 8. juni ombord på oppsynsskipet «Fridtjof Nansen».

VAPENSTILLSTAND OG DEMOBILISERING

General Ruge ble i statsråd 6. juni gitt direktiv for og fullmakt til som øverste militære og sivile myndighet etter Regjeringens avreise å forhandle med de tyske myndigheter om avviklingen av fiendtlighetene og ordningen av sivilforvaltningen under tysk okkupasjon.

Gjennom Den norske legasjon i Stockholm meddelte han Den tyske overkommando i Oslo 8. juni kl. 2200 at han var rede til å oppta forhandlinger om våpenstillstand.

Generaloberst von Falkenhorst svarte i et telegram som Ruge mottok 9. juni kl. 1500, at all motstand måtte opphøre samme dag kl. 1600. I motsatt fall ville han tillate hele den tyske luftflåte å gå til angrep på mål nord for Narvik. Underhandlere med ubegrenset fullmakt skulle straks sendes — én til general Dietl i Narvik (les Bjørnfjell) og én til den tyske øverstkommanderende i Trondheim. I sitt svar meddelte Ruge at han av ordretekniske

grunner hadde gitt ordre om å innstille all motstand kl. 2400. Dette fikk tysk godkjenning.

De to oberstløytnanter i Generalstaben *Harald Wrede Holm* og *Ragnvald Roscher Nielsen* med adjutanter ble sendt henholdsvis til Narvik og Trondheim.

Overenskomsten mellom Den norske overkommando og Den tyske overkommando i Norge ble undertegnet i Trondheim den 10. juni av oberstløytnant Roscher Nielsen og oberst *Erich Buschenhagen*. De 9 paragrafer innledes således:

«I betraktning av den norske 6. divisjons tapre holdning blir den for sin nedlegging av våpnene tilstått nedenstående ærefulle betingelser.»

De fleste av overenskomstens paragrafer gjelder overlevering av krigsfanger, våpen, ammunisjon, utrustning, drivstoffer, sprengstoffer, kjøretøyer, fartøyer, flyplasser, radiostasjoner, telegraf- og telefonlinjer m. m. To paragrafer kan det være av interesse å referere:

§ 4.

«Den tyske overkommando vil etter stedfunnen utlevering av tyske krigsfanger så vel som av våpen og videre gjenstander tillate frigjøring av ikke-yrkes offiserer, underoffiserer og mannskaper i deres hjem. Yrkessoldater har valget mellom å gi sitt æresord på i denne krig ikke atter å gripe til våpen mot Det tyske rike eller dets allierte, eller ærefullt krigsfangenskap. Offiserene beholder sine personlige våpen.»

§ 7.

«Den demobilisering som Den norske overkommando allerede har innledet skal også utstrekkes til de i Finnmark stående tropper, bestemmelsene om nedlegging og avlevering av våpen, utrustning osv. gjelder i samme grad også dem; unntatt er 2 bataljoner og 1 batteri ved Øst-Finnmarks grense. Inntil grensevakt er endelig ordnet, skal disse som hittil ha vakt under befaling av fylkesmannen i Finnmark, under betegnelsen grensevakt-politibataljon og henholdsvis grensevaktbatteri.»

Før sin avreise hadde general Fleischer bemyndiget sin stabssjef til å gi de nødvendige ordrer for divisjonens demobilisering. Stabssjefens plan for denne gikk ut på å etablere en midlertidig ettertrygdstilling i linjen Herjangsholmen—Gratangseidet—Vassdalsdefileet—Kubergplatået. Bak denne linje skulle avdelingene dels marsjere og dels biltransporteres til sine oppsetningsplasser